GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 285. Vinerĭ, 25 Decemvre. 1887.

Cătră cetitorii „Gazetei Transilvaniei“!

In puţine ḑile se'mplinescŭ 50 de anĭ, de când „Gazeta Transilvaniei“ luptă pentru lăţirea culturei române, pentru libertatea şi drepturile poporului românŭ.

Pe timpulŭ celei mai cumplite prigonirĭ a neamului românescŭ, „Gazeta Transilvaniei“ a arboratŭ în mijloculŭ valoroşilorŭ comercianţĭ românĭ de odinióră din Braşovŭ drapelulŭ redeşteptării naţionale.

Cincĭ-ḑecĭ de anĭ de muncă, de grele şi de necurmate lupte pentru înălţarea şi prosperarea românismului se împlinescŭ.

Generaţiunea vechiă şi generaţiunea cea nouă şi-au datŭ mâna, au pusŭ umĕrŭ la umĕrŭ, pentru realisarea marei opere a redeşteptării şi a liberării poporului românŭ asupritŭ.

Lucrat'au toţĭ cu însufleţire bărbătéscă şi cu statorniciă sub drapelulŭ sântŭ arboratŭ de „Gazeta Transilvaniei“ şi urmândŭ devisei nemuritorului bardŭ naţionalŭ: „*Uniţi-vĕ în cugetŭ uniţi-vĕ 'n simţirĭ!*“

Şi munca lorŭ a fostŭ încoronată de succesŭ.

Unde eramŭ acum cincĭ-ḑecĭ de anĭ şi unde suntemŭ astăḑĭ! De s'a ridicatŭ spiritulŭ poporului românŭ, de s'a întăritŭ consciinţa luĭ naţională, de s'a pusŭ temeliă la cultura luĭ naţională, cine va susţiné, că la acéstă lucrare măréţă naţională n'a avutŭ póte cea mai însemnată parte ḑiarulŭ nostru, care a mersŭ totdéuna înainte cu lumina pe cărările întunecóse ce trebuia sĕ le străbatemŭ?

Credincioşĭ devisei ce şi-au ales'o fiĭ nobilĭ şi devotaţĭ ai naţiunei în lupta pentru eliberarea şi redeşteptarea naţiunei române, amŭ făcutŭ totŭ ce în putinţă ne-a statŭ, pentru ca ḑiarulŭ nostru sĕ pótă corĕspunde câtŭ mai multŭ grelei sale chiămărĭ.

Nu ne-amŭ datŭ îndĕrĕtŭ dinaintea niciĭ unei greutăţĭ, gata amŭ fostŭ a aduce orĭ-ce jertfă, şi décă în timpurĭ mai multŭ orĭ mai puţinŭ favorabile, prin carĭ amŭ trecutŭ, nu amŭ pututŭ sĕ facemŭ mai mulŭ pentru fóia nóstră decâtŭ amŭ făcutŭ, causa a fostŭ firma nóstrŭ hotărîre de a păstra în tóte împrejurările independenţa nóstră.

Astfelŭ, trebuindŭ sĕ cucerimŭ tĕrĕmulŭ pasŭ cu pasŭ, amŭ înaintatŭ încetŭ, dér sigurŭ, şi abia astăḑĭ, după cincĭ-ḑecĭ de anĭ de muncă, ne vedemŭ în posiţiune de a realisa, cu încordarea tuturorŭ puterilorŭ nóstre, cea mai ferbinte dorinţă a neuitatului şi de fericită memoriă editorŭ alŭ ḑiarului nostru Iacobŭ Mureşianu, ca *se avemŭ şi propria nóstră tipografiă.*

Incepĕndŭ cu ḑiua de 1 Ianuariu 1888 **„Gazeta Transilvaniei“ se va tipări în propria nóstră tipografiă.**

In modulŭ acesta ni se dă putinţa de a aduce modificărĭ şi îmbunătăţirĭ în partea tehnică şi redacţională a fóiei nóstre.

Facemŭ tóte acestea, fără a cere însĕ şi din partea publicului sĕ facă mai marĭ jertfe. „Gazeta Transilvaniei“ va apăré şi dela 1 Ianuariu 1888 încolo totŭ în condiţiunile de până acum ale abonamentului şi anume:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Aducĕndŭ acésta la cunoscinţa cetitorilorŭ noştri, îĭ asigurămŭ, că nu ne vomŭ abate din calea ce-o străbatemŭ acum de jumĕtate de seculŭ, ci că vomŭ lupta şi în viitorŭ cu îndoită putere şi cu acelaşĭ devotamentŭ pentru apĕrarea, ridicarea şi întărirea românismului.

Şi ca sĕ putemŭ contribui cu efectŭ la realisarea aspiraţiunilorŭ nóstre îndreptăţite naţionale în acéstă monarhiă, vomŭ stărui înainte de tóte sĕ ţinemŭ susŭ şi sĕ păstrămŭ nepătatŭ steagulŭ solidarităţiĭ nóstre naţionale, alŭ unirei şi alŭ bunei înţelegerĭ între toţĭ factorii poporului nostru.

Suntemŭ tarĭ în convingerea, ca toţĭ cei ce cugetă sincerŭ şi curatŭ asupra chiămării Românului în aceste critice timpurĭ vorŭ pune cu noi umĕrŭ la umĕrŭ şi astfelŭ vomŭ merge cu toţii înainte, dér numai înainte, cu unanima strigare:

Dumneḑeu şi dreptulŭ nostru!

Redacţiunea.

Din causa S-telorŭ sĕrbătorĭ ḑiarulŭ nu va apăré până Luni séra.

Cum stămŭ?*)

(Conclusiune.)

Braşovŭ, 24 Decemvre 1887.

Cea mai tristă priveliscе oferă acela, care nu'şĭ scie ajuta în vremurĭ de nevoiă.

Şi vermele décă îlŭ calcĭ se încovóiă şi se svĕrcolesce ca sĕ-şĭ scape viaţa.

Celŭ ce nu se scie apĕra, când este în periculŭ esistenţa sa, nu merită sĕ trăiéscă niciĭ ca vermele, ce se tĕrĕsce pe pămĕntŭ.

Şi popórele sunt supuse acelorŭ legĭ ca şi individii. Lipsindu-le puterea de resistenţă ele degenerézá şi pierŭ.

Istoria poporului românŭ nu este decâtŭ unŭ lungŭ lanţŭ de suferinţe, de asuprirĭ şi prigonirĭ.

Décă acestŭ poporŭ şi-a sciutŭ conserva limba, naţionalitatea şi obiceiurile sale cu tóte aceste suferinţe, asuprirĭ şi prigonirĭ seculare, trebue că a avutŭ şi are multă putere de resistenţă.

Cum se face cu tóte aceste că nicĭ acum în veaculŭ libertăţiĭ şi alŭ progresului poporulŭ românŭ nu este scutitŭ de lovirile cele mai grele în contra esistenţei sale? Cum vine că nicĭ astăḑĭ, când posede atâţĭ fiĭ luminaţĭ din sînulŭ sĕu elŭ nu se scie apĕra cu succesŭ în contra celorŭ carĭ fără milă dau năvală din tóte părţile asupra luĭ?

Totŭ mereu auḑimŭ pe adversarii noştri ḑicĕndŭ: e bunŭ, blândŭ şi supusŭ poporulŭ românŭ, elŭ s'ar împăca cu tóte, de nu l'ar aţîţa „agitatorii.“

Sub „agitatorĭ“ ei înţelegŭ pe Românii cu carte, pe conducĕtorii firescĭ ai poporului, preoţĭ şi mirenĭ, carĭ nu'şĭ renégă sentimentele românescĭ. Décă numai aceştia arŭ constitui elementulŭ de resistenţă în poporŭ, atuncĭ amŭ trebuì sĕ vedemŭ din parte-le altă atitudine, alte isprăvĭ şi altă apĕrare.

Ce vedemŭ însĕ?

E durerosŭ a-o mărturisi, dér orĭ încătrău privimŭ, nu vedemŭ pe conducĕtorii firescĭ ai poporului nostru — ne mai vorbindŭ de escepţiunĭ — decâtŭ tupilându-se dinaintea celorŭ puternicĭ, făcĕndu-le temenele, cedândŭ mereu din dreptulŭ lorŭ după fiă-care lovitură ce li se aplică şi umilindu-se dinaintea contrarilorŭ limbei şi ai naţionalităţiĭ nóstre, ba ce e mai tristŭ şi deplorabilŭ, îĭ vedemŭ desbinaţĭ şi cercetându-se între ei, ca şi când amŭ fi ajunsŭ la códa veacului.

Aceştia sĕ fiă óre multŭ temuţii „agitatorĭ“, carĭ sunt în stare a îndârji pe poporulŭ „celŭ mai blândŭ şi supusŭ?“

Bietulŭ poporŭ, décă nu ar fi elŭ însuşĭ amărîtŭ până în adênculŭ inimei de tractarea ce o întîmpină, cum l'arŭ puté amărî aceia, carĭ fugŭ şi se ascundŭ în vizuniile lorŭ de câte-orĭ tună şi fulgeră câte unŭ fişpanŭ orĭ ministru unguerescŭ, fugŭ şi lasă pe poporŭ şi pe cei ce mergŭ cu elŭ în voia întîmplării?

Bietulŭ poporŭ, décă nu ar avé elŭ credinţă în viitorulŭ sĕu, cum ar puté-o căştiga dela aceia, carĭ se cértă între sine pentru nimicurĭ, când periculŭ este mai mare şi duşmanulŭ mai înverşunatŭ?

Rĕu de totŭ ar sta lucrulŭ cu puterea de resistenţă a poporului românŭ, décă elŭ ar trebuì sĕ şi-o ia dela „inteligenţii“ luĭ, cum se obicĭnuesce la noi a se numi colectivŭ ómenii cu carte. Trebue dér, că acestŭ bunŭ şi blândŭ poporŭ dispune elŭ însuşĭ de aceea magică putere în mare mĕsură şi décă cu tóte aceste se vede paralisatŭ şi bătutŭ pe tóte terenele, causa suntŭ tocmai pretinşii „agitatorĭ,“ carĭ nu sciu sĕ conducă şi sĕ aducă la valóre printr'o purtare démnă, solidară, înţeléptă şi energică puterea poporului.

Cu tupilările, umilirile şi neînţelegerile dintre noi amŭ fostŭ bătuţĭ şi nimiciţĭ pe terĕmulŭ politicŭ şi poporulŭ şi-a perdutŭ drepturile sale naţionale.

Voimŭ sĕ fimŭ acum bătuţĭ şi nimiciţĭ şi pe terĕmulŭ culturalŭ, ca sĕ perdemŭ şcólele nóstre şi autonomia biserecilorŭ nóstre?

Ce este dér de făcutŭ?

Pe terĕmulŭ politicŭ amŭ ḑisŭ, că nu ne mai putemŭ mişca. Aicĭ şi defensiva ni se face pe ḑi ce merge mai anevoiósă şi nu ne rĕmâne decâtŭ sĕ reclamămŭ mereu cu firmitate cum şi unde mai putemŭ drepturile nóstre nealienabile.

Tĕrĕmulŭ şcolarŭ şi bisericescŭ îlŭ avemŭ încă în posesiunea nóstră. Aicĭ în interiorulŭ ultimei întăriturĭ trebue sĕ ne concentrămŭ tóte puterile, poporŭ şi fruntaşĭ, preoţĭ şi mirenĭ, căcĭ ghiulelele contrarilorŭ limbei şi ai culturei nóstre au începutŭ sĕ facă spărturĭ şi în zidurile acestei redute.

Pe terĕmulŭ culturei nóstre naţionale nu mai potŭ fi deosebirĭ, căcĭ nu scimŭ sĕ esiste unŭ singurŭ Românŭ, care sĕ ḑică că nu voiesce înflorirea scólelorŭ şi a bisericelorŭ nóstre.

Archiereii noştri s'au ţinutŭ reservaţĭ în cestiunile politice, dér şi sĕ voiéscă, ceea ce este cu neputinţă, n'ar puté sĕ mai stea la o parte, când e vorba chiar de esistenţa bisericei, căcĭ cu şcóla română stă şi cade şi biserica română.

Dér archiereii facŭ şi încercărĭ de a se apĕra, numai câtŭ apĕrarea lorŭ de *unulŭ câte unulŭ* nu a avutŭ până acuma apróре nicĭ unŭ resultatŭ.

Periculŭ comunŭ cere o apĕrare comună. Ce folosŭ că unulŭ merge în drépta, celălaltŭ în stânga, altulŭ înainte şi érăşĭ altulŭ îndĕrĕtŭ. Cum o sĕ ajungă aceştia vreodată la unŭ singurŭ punctŭ, de unde sĕ pótă respinge năvala duşmanului?

Dér archiereii noştri nu numai că procedŭ isolaţĭ, care cum scie mai bine, dér suntŭ aḑĭ

*) A se vede numerii 275—278 incl. ai „Gazetei Trans.“ din 1887. — Red.

mai multŭ séu mai puţinŭ isolaţĭ şi de bărbaţii luminaţĭ, cu deosebire de cei mirenĭ din poporŭ carĭ ar trebui sĕ facă parte din consiliulŭ lorŭ.

In asemenĭ condiţiunĭ nu se póte apĕra cu succesŭ causa culturei nóstre multŭ ameninţate, nu se póte da rĕspunsulŭ cuvenitŭ la atacurile celorŭ dela putere.

Este datoria supremă a tuturorŭ Românilor devotaţĭ causei naţionale, bisericei şi şcólei, sĕ iésă din atitudinea lorŭ resorvată, sĕ afle modul celŭ mai potrivitŭ de a lucra împreună în cea mai bună înţelegere şi sĕ se grupeze împrejurulŭ archiereilorŭ noştri, carĭ vorŭ trebuì în viitorŭ sĕ mérgă cu ei, şi suntemŭ convinşĭ că vorŭ şi merge.

Atuncĭ vomŭ sci ce este de făcutŭ şi ce trebue sĕ întrelăsămŭ, dér nimicŭ nu ne va ajuta décă nu vomŭ merge cu toţii mână în mână, umĕrŭ la umĕrŭ.

Cumcă stămŭ rĕu aḑi, nu este de lipsă sĕ mai spunemŭ, avemŭ convingerea însĕ că nu vomŭ sta mai bine până atuncĭ, până când, făcêndŭ ce amŭ ḑisŭ, nu vomŭ dobêndi ca în lupta de apĕrare pentru cultura nóstră naţională sĕ păşéscă în înţelegere Sibiiulŭ, Caransebeşulŭ şi Aradulŭ cu Blaşulŭ, Oradea-mare, Lugoşulŭ şi Gherla.

De vomŭ sci sĕvêrşi acésta înţelegere, salvată va fi causa culturei nóstre şi nu va mai trebuì sĕ întrebămŭ cu frică: cum stămŭ?

Bugetulŭ României pe anulŭ 1888—1889.

D-lŭ Nacu, ministrulŭ de finance alŭ României, a depusŭ în Cameră proiectulŭ de bugetŭ pe eserciţiulŭ 1888—1889.

Acestŭ bugetŭ se încheiă la veniturĭ şi la cheltuelĭ cu unŭ totalŭ de fr. 176.379,335, după cum se vede din tabloulŭ ce urmézǎ:

Veniturĭ.	Lei.	Banĭ
Contribuţiunĭ directe	27.500.000,	—
Contribuţiunĭ indirecte	38 055 000,	—
Veniturĭ din monopolurile statului	41.305,000	—
Veniturile ministeriului agriculturei, comerciului, industriei şi domeniilorŭ	21.9?6 532,	94
Veniturile ministeriului lucrărilorŭ publice	31 377 925,	44
Veniturile ministeriului de interne	5.778.000,	—
Veniturile ministeriului de finance	1 950.000,	—
Veniturile ministeriului de resbelŭ	816 000,	—
Veniturile ministeriului de esterne	126.000,	—
Veniturile ministeriului cultelorŭ şi instrucţiunei publice	242.500,	—
Venitulŭ ministeriului justiţiei	1 500,	—
Diferite veniturĭ	7 310.877,	—
	176.379.335,	38

Cheltuelĭ	Leĭ.	Banĭ.
Datoria publică	63.806 584,	10
Ministeriulŭ de resbelŭ	31.017.710,	81
Ministeriulŭ de finanţe	9.828.939,	—
Monopolurile statului	12.469.710,	—
Ministeriulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice	13.710.125,	—
Ministeriulŭ de interne	10.150 153,	—
Ministeriulŭ lucrărilorŭ publice	3.856.784,	50
Căile ferate ale statului	20.400.000,	—
Ministeriulŭ de domenii	3.812.121,	54
Ministeriulŭ de justiţiă	4 675.114,	—
Ministeriulŭ de esterne	1.663.172,	16
Consiliulŭ de miniştri	62.960	—
	175.453.404,	11
Fondŭ pentru deschidere de credite suplimentare şi extra-ordinare	925 931,	27
	176.379.335,	38

Bugetulŭ anului 1887—1888 a fostŭ admisŭ la veniturĭ şi la cheltuelĭ în sumă de fr. 140.753.331; prin urmare bugetulŭ anului viitorŭ 1888—1889 s'ar presenta cu unŭ sporŭ de 35.626.003 francĭ.

Acestŭ sporŭ, ḑice d. Nacu, ministrulŭ de finanţe, prin espunerea sa de motive, este în cea mai mare parte *numai aparentŭ* şi provine din faptulŭ că atâtŭ la tutunurĭ câtŭ şi la căile ferate nu s'au trecutŭ numai veniturile nete, ci întregulŭ venitŭ brutŭ; în schimbŭ însĕ, între cheltuelĭ, s'a intercalatŭ şi acelea privitóre la esploatarea acestorŭ două ramurĭ de veniturĭ.

Aceste cheltuelĭ represintă suma de 30.333.080, adecă 9.936.080 francĭ privitóre pe regia tutunurilorŭ şi fr. 20.400.000 cheltuelile căilorŭ ferate, după bugetulŭ ce s'a admisŭ de adunarea deputaţilorŭ. Prin urmare, *sporulŭ realŭ* ce s'a făcutŭ atâtŭ în veniturile câtŭ şi în cheltuielile anului 1888—1889, este numai de 5.289.923 francĭ.

SCIRILE DILEI.

In adunarea estraordinară a comitetului comitatensŭ din comitatulŭ de „modelŭ« *Solnocŭ-Dobâca*, ţinută la 29 Decemvre n. s'au votatŭ între altele pentru societatea de maghiarisare (magyar nyelvterjesztö egyesület) din Orşova 100 fl., pentru societatea de maghiarisare (magyar közmüvelödési egyesület) din comitatulŭ Bereghiului (Beregmegye) 50 fl., pentru subvenţionarea unui scriitorŭ dela representanţa orăşenescă din Gherla, cu numele Turcsa Lukacs(?), s'au votatŭ 200 fl., pentru rĕscumpărarea unei strade din comuna Boerenĭ s'a votatŭ unŭ aruncŭ de dare de 42°/₀. De altă parte însĕ s'a anulatŭ hotărîrea comunei Ciceu-Cristurŭ de a se da venitulŭ dreptului de cârciumăritŭ de 3 lunĭ pe séma bisericelorŭ de acolo, sub pretecstŭ, că comuna e sĕracă şi venitulŭ de cârciumăritŭ trebue sĕ rĕmână pe séma comunei. De asemenea s'a anulatŭ regulamentulŭ ce şi l'au făcutŭ locuitorii din comuna Magocia, prin care aveau sĕ se interḑică injurăturile de Dumneḑeu. — Lăsămŭ sĕ califice lumea faptulŭ, că cu banii Românilorŭ se subvenţionéză reuniunile de maghiarisare, pe când sêrmanelorŭ comune românescĭ li se interḑice d'a folosi regaliele lorŭ pe séma bisericelorŭ şi d'a propaga moralitatea. Asta însemnéză misiune civilisatóre ungurescă în Orientŭ.

—x—

In causa domeniului erarialŭ din *Deva*, despre care făcurămŭ şi noi amintire, că se află de vêndare, i-se scrie acum lui „Kolozsvar«, că din partea representanţei orăşenescĭ din Deva s'a trimisŭ o deputaţiune la ministrulŭ de finanţe ungurescŭ cu scopŭ ca sĕ pledeze şi verbalŭ înaintea ministrului *pentru colonisarea domeniului cu Ciangăi orĭ Sĕcui* pe acelŭ domeniu, séu décă tocmai nu e cu putinţă, orĭ décă timpulŭ nu e potrivitŭ pentru aşa-ceva, deputaţiunea ḑisă are sĕ facă în numele representanţei orăşenescĭ ofertŭ pentru cumpărarea domeniului. In deputaţiune se află şi primarulŭ orăşenescŭ Issekutz, inspectorulŭ de şcóle Réthy Lajos şi deputatulŭ Szathmari György. — Cu alte cuvinte comuna românéscă Deva sĕ fiă constrînsă a cumpăra domeniulŭ pentru a-lŭ colonisa cu Ciangăi? Suferi-vorŭ Românii din Deva acéstă batjocură?

—x—

Din şedinţa plenară dela 2 Noemvre a *Consistorului gr. or. din Sibiiu* s'a esmisŭ o *circulară* către tóte oficiele protopresbiterale din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei, prin care se reamintescŭ normele de procedere la reconstituirea nouĕlorŭ comitete şi epitropii parochiale, precum şi la reconstituirea sinódelorŭ, comitetelorŭ şi epitropielorŭ protopresbiterale şi ale altorŭ corporaţiunĭ şi organe pentru noulŭ periodŭ de trei anĭ, ce se va începe dela 1 Ianuarie 1888.

—x—

Cetimŭ într'o corespondenţă adresată către »Sieb. deutsches Tageblatt,« că *Nadeşulŭ şi Sighişóra* suntŭ cumplitŭ băntuite de esecutorii unguresci de dare. La 30 Noemvre au fostŭ duşĭ din Nadeşŭ spre vênḑare la Sighişóră: 45 cai, 200 vite, 10 buţĭ cu vinŭ şi 2 porcĭ în carulŭ esecutorului (L. Keresztes), secvestraţĭ pentru dare. Convoiulŭ era însoţitŭ de vr'o 50 de omenĭ. In Sighişora s'au vêndutŭ mai tóte lucrurile secvestrate. Aceluia dintre cei secvestraţĭ, care la têrgŭ în Sighişóra nu putea sĕ dea celŭ puţinŭ 5 fl., i se vindea vita de 100 fl. cu 25 fl. şi astfelŭ sêrmanulŭ contribuabilŭ n'avea nicĭ vita şi totŭ cu restanţa neplătită rĕmânea. La 16 Decemvre s'au repetitŭ secvestrările, unde nu mai erau vite, luau îmbrăcăminte, cojoculŭ de érnă, surţurile feteorŭ ş. a. Secvestrarea s'a continuatŭ până la 22 Decemvre. In vr'o 14 ḑile au încasatŭ esecutorii în modulŭ acesta vr'o 11000 fl. La 22 Decemvre s'au vêndutŭ alte vite din Nadeşŭ. O maşină de trieratŭ de 120 fl. s'a vêndutŭ cu 37 fl. 70 cr. Esecutorulŭ cu ómenii sĕi a bencheluitŭ după licitare. Chiar în timpulŭ îndeplinirii oficiului s'a observatŭ că unele persóne din oficiu nu erau treḑe. Corespondentulŭ încheiă cu rugarea ca cerulŭ se feréscă orĭ-ce comună de asemenea nenorocire. — Ce miseriă!

—x—

D-lŭ *G. I. Pitişŭ*, din Braşovŭ, a susţinutŭ la 20 Decemvre v. tesa sa de licenţă la facultatea de litere şi filosofiă din Bucurescĭ. Tesa tratéză „Despre Areopagŭ." Felicitamŭ pe tinĕrulŭ licenţiatŭ.

—x—

Cetimŭ în „Lumina" (fóiă israelită) din Bucurescĭ: Se afirmă cu siguranţă, că *studenţii israeliţĭ românĭ din Paris* arŭ fi trămisŭ o delegaţiune la mandatarii d-lui baronŭ de Hirsch, cărora le-a esplicatŭ că nu este necesitate de a se întrebuinţa banii pentru întreţinerea de şcolĭ în România, pentru că Evreii suntŭ primiţĭ în şcólele statului (românŭ) şi că numai în aceste şcóle se potŭ copii romanisa. De altmintrelĭ, d-lŭ Dr. Schachmann, membru în comitetulŭ însărcinatŭ cu distribuirea donaţiunei Hirsch, privitóre la România, ar fi declaratŭ că este de aceeaşĭ părere.

—x—

Erĭ după amedĭ *a arsŭ* la fabrica de gazŭ Grünfeld dela Sprenghiu, la capĕtulŭ Braşovului vechiu, coperişulŭ şi a esplodatŭ o căldare.

—x—

E numitŭ medicŭ în reservă la regimentulŭ 82 de infanteriă: Dr. Ionŭ *Tătaru*. Suntŭ numiţĭ capelanĭ militarĭ cl. II. în reservă: Eugenŭ *Răduţŭ* şi Aurelŭ *Dumbravă*, preoţĭ gr. cat. ai arhidiecesei Alba-Iulia şi Făgăraşŭ; Dumitru *Todoranŭ*, preotŭ gr. cat. alŭ diecesei Gherla. Suntŭ transferaţĭ la honveḑĭ: subloco'enenţii în reservă: Beniamin *Popŭ* şi George *Maliţa* dela regim. 64 de inf., şi Alexandru *Popŭ* dela reg. 82 de inf.

—x—

Ḑiarulŭ englezŭ „*Times*" împlinitŭ la 1 Ianuarie 1888 n. 100 de anĭ de când esistă.

—x—

D-lŭ Dr. *Babeşŭ*, profesorŭ la facultatea de medicină din Bucureştĭ, a câştigatŭ, precum citimŭ în ultimele diare francese, premiulŭ »Montyou" alŭ Academiei de sciinţe din Parisŭ. Premiulŭ acesta care se distribue la fie care doi anĭ, se acordă operatelorŭ de cea mai mare valóre sciinţifică ce aparŭ în acestŭ intervalŭ. Éstŭ timpŭ

FOILETONU.

Colinde din Ardélu.

(Culese de pe Valea Bârgăului de N. N.)

Susŭ la munte cu oi multe,
  Unŭ olarŭ, unŭ pĕcurarŭ.
Oile tóte plângea,
  Unŭ olarŭ, unŭ pĕcurarŭ,*)
Elŭ din fluerŭ le ḑicea,
Oile amarŭ plângea.
Şi cum oile plângea,
Glasulŭ câmpului mugea,
»Tăceţĭ oiţele mele,
Vĕ ferescŭ io de cei' rele,
Primă-véra de-ar sosì,
Noi din rele amŭ eşi,
Pe la ḑiua lui Christosŭ,
Arătândŭ unŭ mielŭ frumosŭ,
Pe la Vinerea cea mare,
Cu lânuţă pe spinare,
Şi pe la sfântulŭ Ispasŭ,
Arăta-vomŭ grunzĭ de caşŭ.—
Sĕracĭ oiţele mele,
Câtŭ de bune mai suntŭ ele,

*) Se repetă după fiă-care versŭ.

Că ierna te încălḑescŭ,
Ér véra te'ndedulcescŭ.

***

Josŭ la ţera românéscă
  Ibra dobra ilibra,
Este o grădină domnéscă
  Ibra dobra illibra*)
Da nu-i cine s'o păzéscă,
Că domnu-sĕu Ionaşŭ
S'a făcutŭ călugăraşŭ
La mănăstire la Blaşiŭ;
Ér dómna sa Ioniţă
S'a făcutŭ călugăriţă
La mănăstire'n Bistriţă.

***

Colo'n josu, mai dinjosu,
  Florile d'albe
Este-unŭ stratŭ de busuiocŭ
  Florile d'albe*)
Cu cărarea pe mijlocŭ.
Da cărarea cine-o face?
Da o face-unŭ gubernace.
Da'n cărare cine şéde?
Ilenuţa d'albă flóre,
Totŭ cóse şi chindesesce
Tată-ne-sĕu gulerele
Şi mame-sii ciupegele.

*) Se repetă după fiă-care versŭ.

Sculaţĭ gazde nu durmiţĭ
  Aid' Lerum Domne.
Că nu-i vremea de durmitŭ
  Aid' Lerum Domne,*)
Că vĕ vinŭ colindătorĭ
Nóptea pela cântătorĭ.
Totă nóptea amŭ cântatŭ,
Mare frigŭ amŭ mai răbdatŭ,
Colindândŭ pe prismă-afară
Pentr'unŭ colacŭ de sĕcară.
Sculaţĭ gazde nu durmiţĭ
Că nu-i vremea de durmitŭ
Că vĕ vinŭ colindătorĭ
Nóptea pe la cântătorĭ.
Nu colindămŭ pe colacŭ
Că colindămŭ că ni-i dragŭ.
— Dér gazdele-sŭ pre domnóse
Nicĭ n'au vrutŭ sĕ ne cunóscă,
Nicĭ colinda sĕ nĭ-o-asculte,
Nicĭ cu ceva sĕ ne'nfrupte.

***

Peste negri codrişorĭ
  Hoi da Leru şĭ-a nostŭ domnŭ Leru
Mândru sóre de rĕsare
  Hoi da Leru şi-a nostŭ domnŭ Leru*)
Ba ḑĕu ala că nu-i sóre
Că-i unŭ pomŭ mândru'nfloritŭ,
Dala umbra pomului
Este-unŭ voinicŭ adormitŭ
Cu murguţulŭ prigonitŭ:
Murgululŭ pasce şi nechézǎ
Voiniculŭ dórme, visézǎ;
Murgu din graiu şĭ-o grăitŭ:
Scólă, scólă domnuţŭ bunŭ
Că de când ai adormitŭ
Frêulŭ meu a muceḑitŭ
Căpĕstrulŭ a putreḑitŭ
Potcóvele-au ruginitŭ.

*) Se repetă după fiecare versŭ.

Mulţămită după colindă.

Mulţămimŭ, jupâne gazdă,
C'amŭ ajunsŭ sfântulŭ Crăciunŭ
Cu pace, cu sănĕtate,
Cu iertare de păcate,
C'acestŭ praznicŭ luminatŭ...
Noi cu dragŭ l'amŭ aşteptatŭ
S'auḑimŭ îngerĭ cântândŭ,
Cu steaua călĕtorindŭ,
Si s'aducemŭ veste bună
La totŭ neamulŭ dinpreună,
Bucuria ce-amŭ avutŭ
Că Chistosŭ ni s'a născutŭ
Nu în palate domnescĭ
Ci'n iesle dobitocescĭ,
Pe noi sĕ ne mântuiască
De osinda strămoşéscă.

a mai acordatŭ acestŭ premiu profesorilorŭ distinşĭ francesĭ Cornil, Leloi, Nocard Berger şi Ollivier, dice „România Liberă.«

Literatura. — *Etymologicum magnum Romaniae.* — A eşitŭ de sub tiparŭ fásciora I. din tomulŭ II. alŭ acestui valorosŭ **Dicţionaru alŭ limbei istorice şi poporane a Românilorŭ**, lucratŭ după dorinţa şi cu cheltuiala M. Sale Regelui Carolŭ I., sub auspiciele Academiei Române, de *B. Patriceicu Hasdeu.* Fásciora de faţă cuprinde în seriă alfabetică interpretarea şi analisa cuvintelorŭ dela *Amuşŭ* până la *Apusŭ.* Fiă-care tomŭ are se cuprindă 4 fásciore; preţulu unui tomŭ e 12 lei n. Fásciora I a tom. II este premersă de o interesantă prefaţă şi o frumósă introducere.

Recitărĭ de bueăţĭ alese este numele unei frumóse colecţiunĭ de poesii şi prose naţionale şi morale, culese şi intocmite de *Christu S. Negoescu*, profesorŭ in Ploescĭ, pentru scólele primare de ambele sexe. Cuprinde 17 piese de cei mai distinşĭ auctorĭ românĭ. Preţulŭ unui esemplarŭ, de 31 pag. formatŭ 8°, e 30 de banĭ. Editura Librăriei Z. Nicolau in Ploescĭ.

Petre Ispirescu, cuvêntare rostită in şedinţa Academiei Române din 11 (23) Decemvre 1887, de *A. I Odobescu.* Bucurescĭ, Tipogr. „Românulŭ" Vintilă C. A. Rosetti (2. Strada Domnei 2.)

Literatură. — S'au pusŭ sub presă şi vorŭ apăré in curênd: **Dile negre,** poesii de Th. M. Stoenescu. Preţulŭ unui volumŭ, prin abonamentŭ 2 lei, după apariţiă 3 lei. Doritorii d'a se abona la acestŭ volumŭ potŭ trimite prin mandatŭ seu timbre poştale preţulŭ 2 lei — la administraţia Revistei Literare, Bulevardulŭ Elisabeta Nr. 8 — Bucurescĭ, — Cine v'a procura cincĭ abonamente primeşte din partea autorului, gratis, unŭ volumŭ in legătură de luxŭ.

De lângă Năseudu, Decemvre 1887.

Comunele românescĭ Ilva-mică, Feldru, Neposŭ şi Rebrişóra, aşeḑate tóte in valea Someşului, portă unŭ procesŭ de aprópe 150 de anĭ cu comunele săsescĭ Iaad, Pintak şi Dumitrea, aşeḑate în Valea Bistriţei, pentru unŭ terenŭ de 30—40 mile pătrate.

Terenulŭ de certă cade în partea dinspre medă-nopte a Dealului Têrgului: unŭ dealŭ, carele cu cóma sa taie în două părţĭ terenulŭ celŭ ingrădescŭ riurile Someşulŭ şi Bistriţa in cursulŭ lorŭ paralelŭ.

Nu esistă metă mai naturală nicăirĭ, ca aici şi cu tóte aceste certă şi procesŭ de 150 de anĭ.

Saşii din valea cea largă şi fructiferă a Bistriţei adecă nu s'au indestulitŭ numai cu terenulŭ de pe partea de meḑă-ḑi a Dealului Têrgului, ci dedaţĭ la privilegiu şĭ'au luatŭ voiă a trece acea metă naturală şi legală şi a păşuna vitele şi mai inspre Someşŭ, pe partea de méḑă-nópte a Dealului Têrgului, — pe pămêntulŭ Românilorŭ.

Românii conformŭ naturelului lorŭ i au lăsatŭ, s'au mai împăcatŭ până la o vreme, când vêḑêndŭ, că Sasii facŭ incălcările pre dese şi pre dăunătóre, au trebuitŭ sĕ'i respingă şi alunge de pe terenulŭ lorŭ, cu arma cea mai naturală, cu forţa adecă.

Incălcarile nouĕ, urmate din partea Sasilorŭ, au datŭ ansă la certe, aceste la atacurĭ violente; er aceste le stingerĭ de vieţĭ in mai multe rêndurĭ.

Au eşitŭ apoi comisiunĭ preste comisiunĭ; s'au tăiatŭ linii peste linii; însĕ totulŭ înzadarŭ, căcĭ Românii — deşi urmândŭ unei defensive de totŭ slabe — nu'şĭ lăsau dreptulŭ avutŭ dela moşĭ dela strămoşĭ; er Saşii urmândŭ unei ofensive circumspecte, ţineau a se folosi de hotărîrĭ nouĕ aduse in defavorea Românilorŭ in capitala săséscă Bistriţa.

Sentinţa adusă din partea tribunalului din Bistriţa in 1 Decemvre a. c. şi colporiată prin foile săsescĭ, în aşa măsură — conformŭ căreia nu mai puţinŭ de câtŭ 130 de locuitorĭ din comuna săsescă Dumitrea au fostŭ dejudecaţĭ — pentru violinţă şi daună — la câte 5—12 lunĭ de robiă si la o desdaunare de 1000 şi câteva sute fl. in favorea locuitorilorŭ din comuna Rebrişóra, este numai o urmare a procesului ce-lŭ portă comunele române Ilva-mică, Feldru, Neposŭ şi Rebrişóra cu comunele săsescĭ Iaadŭ, Pintak şi Dumitrea, de vécurĭ.

Rarŭ, forte rarŭ au fostŭ dejudecaţĭ Saşii până acum şi din contră forte desŭ Românii, pentru-că, veḑĭ bine!.. se aduceau sentinţele în cetatea Bistriţa, centrulŭ săsimei, apoi ḑeu: cămaşa e mai aprópe de corpŭ. Încă şi atuncĭ, când e mai rea, pe de o parte, pe de alta Saşii din comunele pomenite se bucură de o stare materială fórte bună, — dovadă edificiele lorŭ, carĭ tóte suntŭ din materialŭ solidŭ şi aşa frumósă încâtŭ acele ar face onóre orĭ cărui oraşŭ, şi alte întocmirĭ ale lorŭ; apoi sciutŭ lucru este, că cu banĭ aflĭ orĭ ce pe lume, încă şi dreptate, décă îţĭ trebue. Românii din potrivă au trebuitŭ sĕ se svêrcolécă timpŭ forte îndelungatŭ în lipsa de ómenĭ şi până astăḑĭ în lipsă de banĭ.

Sperămŭ, că sentinţa mai susŭ pomenită va fi aprobată şi din partea forurilorŭ mai înalte, pentru că lucru mare au făcutŭ Sasii atuncĭ când au devastatŭ sĕmênăturile şi au arsŭ casele Rebrişorenilorŭ.

Nu ne pare bine de rĕulŭ nimĕnui, cu atâtŭ mai puţinŭ de alŭ vecinului nostru, cu tóte aceste cu acéstă ocasiune amŭ simţitŭ o bucuriă nespusă, din următórele motive: pentru că pe de o parte nĭ s'a făcutŭ şi nouă odată dreptate in Bistriţa, er pe de altă — şi mai alesŭ —, pentru că am fostŭ norocoşĭ a fi apăraţĭ de consăteanulŭ nostru d-lŭ Dr. Ciuta, tinĕrulŭ şi noulŭ advocatŭ românŭ.

Ar face unŭ mare serviciu d-lu Dr. Ciuta, decă şĭ ar deschide cancelăria pe aicĭ prin apropiere şi ar lua in mâna'i tinĕră vechiulŭ procesŭ alŭ comunelorŭ române, ce-lŭ portă cu Saşii.

Deocamdată nu putemŭ decâtŭ sĕ gratulămŭ d-lui Ciuta pentru destoinicíă şi succesŭ şi sĕ'lŭ salutămŭ in mijloculŭ nostru dorindŭ din inimă, ca elŭ sĕ fiă adevĕratulŭ advocatŭ alŭ poporului românŭ din acestŭ ţinutŭ.

F.

Cum s'ar pute ajuta la mai sigura înaintare culturală şi materială în sciinţă şi avere a poporului nostru preste totŭ? I. Relele de carĭ sufere poporulŭ nostru şi combaterea acelora. II. Indicarea (arĕtarea) mijlocelorŭ ducĕtóre la scopu.

Disertaţiune ce avea sĕ fiă cetită cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕm. II alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, ţinută în 30 Octomvre (11 Nov.) a. c. in Făgăraşŭ.

Motto: ....Uniţi-vĕ în cugetŭ, uniţĭ-vĕ în simţirĭ!.... a disŭ laureatulŭ poetŭ Andr. Mureşianu

(Urmare.)

7. Multă daună atâtŭ morală câtŭ şi materială ne aducŭ şi nenumĕratele *sĕrbătorĭ* aşa numite »bisericescĭ," ḑile cu „arĕtărĭ," cu „primejdii," de carĭ póte nicĭ Sfinţii Părinţĭ, cari le-au aşeḑatŭ, n'au visitatŭ. Amintescŭ de astădată numai atâta, dér cu altă ocasiune — complectându-mĭ colecţiunea sĕrbătorilorŭ, ce o am din o comună din apropierea Făgăraşului — voiu arĕta, că ţinerea, serbarea (prăznuirea) atâtorŭ sĕrbătorĭ, mai multŭ puse din capriciulŭ sĕu interesulŭ unuia orĭ altuia: consumă o parte însemnată din ḑilele anului, ca sĕ nu ḑicŭ jumĕtate orĭ chiar mai multŭ, ceea-ce, computândŭ ḑilele de plóie şi de bólă, nicĭ nu-i multŭ, — er prin acesta unŭ însemnatŭ capitalŭ se pierde, încurgêndŭ totŭ în punga Ovreiului-cârciumarŭ pe vinarsŭ, apoi mai făcĕndu-i totŭ lui şi clăcĭ de coşă, lemne ş. a. Şi acesta nu se intêmplă numai într'unŭ locŭ, ci mai pretutindenea unde s'au vêritŭ astfelŭ de lipitorĭ.

Şi ce serbare-i şi aceea, ca poporulŭ sĕ bea şi sĕ cânte totă draga de ḑiuliţa în cârciumă, chiar şi pe timpulŭ servitiului divinŭ?! Contribue astfelŭ de serbărĭ păgânescĭ la moralisarea poporului séu la demoralisarea lui? Ridică ele bunăstarea lui culturală şi materială, seu ilŭ întuneca?!

N'ar fi mai consultŭ a lucra şi a câştiga în numele Domnului, după cum ḑice Sf. Scriptură: „rogă-te şi lucră,!" decâtŭ a petrece in lene, beţiă, certă şi bătăi şi apoi a'şĭ ruina averea şi sănĕtatea??

E mai consultŭ (cu cale) sĕ facă bieţii creştinĭ in ḑile de sĕrbătorĭ clacă Ovreiului-cârciumarŭ, seu sĕ'şĭ véḑă de lucrulŭ lorŭ? N'ar fi timpulŭ sĕ se ia mĕsurĭ de îndreptare acestui rĕu? Óre-'i mai bine sĕ se persecuteze unŭ bietŭ creştinŭ, carele îndrăsnesce a'şĭ aduce nesce ţiglă, după cum s'a intêmplatŭ acesta în anulŭ trecutŭ unui..., sculându-se preotulŭ cu focŭ şi sabiă asupra lui, — ér pre jupânulŭ Itzig a'lŭ lăsa se demoraliseze poporulŭ după placŭ? E óre consultŭ şi în interesulŭ poporului a'lŭ mai reţine şi acum dela lucru orĭ a'lŭ îndemna şi pune la cale cu totă tăria? Cei chiămaţĭ sĕ'şĭ dee semă.

Inţelegŭ şi eu clăcĭ prin carĭ sĕ se ajute câte unŭ bietŭ de creştinŭ năcăjitŭ, unŭ inteligentŭ din comună carele se jertfesce pentru comună, dér a se clăcui lui Itzig şi altuia de pănura lui, asta se face numai în dauna poporului şi a comunei întregĭ, şi prin acéstă pierdere, mică la părere, sufere chiar şi bunăstarea naţională.

8. Unŭ altŭ rĕu este şi *„căutarea norocului"* precum şi „sórtea şi viitorulŭ" omului prin „darea cu bobii," „descântece," „vrăjiturĭ," „darea cu cărţile" şi cu „păscălia."

Aceste credinţe deşerte nu numai că ţinŭ poporulŭ in rătăcire, der ii consumă şi multŭ timpŭ, alergêndŭ in marĭ depărtărĭ la atarĭ descântătorĭ, vrăjitorĭ şi păscălierĭ, carĭ în urmă cu câte momele, ilŭ despóie, ilŭ îmbétă cu „câte veḑĭ şi nesărate," er prin aceste umblete pustii se pierde şi multŭ lucru şi prin acesta unŭ însemnatŭ capitalŭ şi avere naţională.

Acésta însĕ este cu atatŭ mai durerosŭ, căcĭ nu o practică numai nisce femei nemernice, seu nasce bĕtrânĭ ignoranţĭ, ci chiar... décă potŭ sĕ o spunŭ... şi unii... preoţĭ, fiă-le nu spre onorea lorŭ!

Óre se mai potŭ suferi astfelŭ de lucrurĭ condamnabile şi păgubitóre în timpulŭ de faţă?

Şi óre până când şi noi ca creştinĭ adevĕraţĭ sĕ ne mai închinămŭ la idolĭ şi sĕ ne căutămŭ Dḑei strĕinĭ?? Nu'şĭ aducŭ ómenii aminte, că învĕţătură creştinéscă, ba chiar simbolulŭ credinţei ne învéţă: „sĕ credemŭ numai într'unŭ *singurŭ* Dumneḑeu adevĕratŭ?

Şi óre nu pricepŭ ómenii nicĭ atâta, că Dumneḑeu n'a încredinţatŭ „secretele viitorului" şi „sórtea ómenilorŭ" în mânile unorŭ babe înşelătóre şi a unorŭ păscălierĭ mincinoşĭ??

Suntemŭ creştinĭ, şi ca creştinĭ sĕ credemŭ numai într'unŭ „singurŭ Dumneḑeu adevĕratŭ."

9. Altŭ rĕu de care sufere poporulŭ nostru este *lipsa de „provedere"* lăsarea în „voia întêmplărei" şi încrederea în „norocului orbŭ."

Lipsa de „provedere" pe lângă multe alte se arĕtă prin totala lipsa de grădinĭ binecultivate de legume şi pomĭ. Ca o bună economă sĕ'şĭ pótă provede casa sa cu cele de lipsă în ale „mâncărei," se cere sĕ aibă o grădinuţă de legumĭ bine cultivată.

Cu grădinĭ pline numai cu urḑicĭ, brusturĭ, cucute şi scăeţĭ nu putemŭ se avemŭ legumele de lipsă în casă. Dér aci încă trebue sĕ premérgă cu esemplulŭ grădina scólei, a învĕţătorului, preotului, notarului şi a altorŭ inteligenţĭ. Altcum decă şi acestea vorŭ fi cultivate totŭ numai cu plante sădite de mâna natură, atuncĭ cum sĕ aşteptămŭ dela bietulŭ poporŭ mai multŭ?! Er poporulŭ neavêndŭ legume, cum sĕ aşteptămŭ dela elŭ ca sĕ'şĭ pregătescă mâncărĭ bune şi gustóse şi prin urmare sĕ'şĭ îmbunătăţéscă şi traiulŭ şi sĕ se lase de bĕutură??

Lipsa de provedere se arĕtă şi prin aceea, că érna când nu pre lucréză, sĕ nutresce mai bine, ér véra când este lucrulŭ celŭ mai greu, atuncĭ ţine unŭ postŭ neîntreruptŭ.

Lĕsarea in „voia întêmplărei" şi încrederea în „norocului orbŭ" o arată poporulŭ nostru prin esclamarea: „Batărŭ de ai lucra sĕ te omorĭ, décă n'ai norocŭ, — n'ai! Apoi: Ce o fi sĕ păţescĭ, — de te-ai ferí câtŭ de multŭ, totŭ caută s'o păţescĭ.« Şi ér: »Orŭ harnicŭ, lucrătorŭ bunŭ, der n'are norocŭ!" Apoi încheie ḑicêndŭ: »Cine n'are norocŭ, — n'are de când nasce până móre! şi alte multe esclamărĭ, carĭ dovedescŭ, că poporulŭ nostru tóte relele venite asupră-i de multe-orĭ chiar din vina propriă, din beţiă, lene etc. le crede ca provenite din causa „nenorocului« şi a „întêmplărei rele».

Din astfelŭ de rĕtăcirĭ poporulŭ trebue scosŭ şi luminatŭ cu învĕţăturĭ bune, spunêndu'i că: numai prin muncă şi cruţare îşĭ póte face omulŭ stare. Şi cine cum îşi aşterne aşa dórme! adecă: cine va lucra cu diliginţă şi cu credinţă în Dumneḑeu, nicĭ odată nu va duce lipsă, pentru că: omului silitorŭ Dumneḑeu îi dă de tóte.

10. Unŭ altŭ rĕu de care sufere poporulŭ nostru este şi *rĕua împărţire a timpului de lucru.* Pe când plugariulŭ lucră primăvéra, véra şi tomna până nu mai vede pe atuncĭ érna o petrece mai fără lucru; ér apoi ca totuşĭ sĕ'şĭ facă de lucru, merge la cârciumă, unde apoi s'au vĕḑutŭ tristele urmărĭ. Apoi ce e mai rĕu este şi aceea, că pe când petrece mai fără lucru, atuncĭ se nutresce mai bine, avêndŭ carne peste carne; er véra în puterea lucrului — după cum amŭ ḑisŭ şi mai susŭ — când i-ar fi de lipsă cea mai bună mâncare, postesce, adecă se nutresce forte rĕu.

Der: Cu lucru greu, slabă mâncare:
N'o putemŭ scóte la cale!»

Acesta încă-i unŭ lucru tare nepotrivitŭ. Aci amŭ puté învĕţa ceva dela compatrioţii noştri saşĭ: »Mai bine totdéuna câte ceva, decâtŭ odată „pre multŭ" şi altădată „nimica golă«.

Nu-i uşorŭ a câştiga, e dreptŭ, căcĭ este măiestriă a câştiga; dar mai mare măiestriă e a sci şi păstra.

Cu ce sĕ se ocupe poporulŭ nostru şi peste iérnă se va vedea in altŭ punctŭ.

11. Unŭ rĕu şi mai mare ca altele multe de carĭ sufere poporulŭ nostru este *mâncărimea,* (pofta, mania,) *de a se judeca,* de a purta procese.

Acesta o dovedesce impregiurarea, că mulţĭ dintre ómenii noştri alérgă mai în tóte ḑilele pe la judecătoriă, uneorĭ chiar şi pentru lucrurĭ de nimicŭ. Mai durerosŭ este, când vedemŭ pre unii preoţĭ séu pe alţĭ inteligenţĭ têrêndŭ pre poporenii şi respective pe consătenii şi conaţionalii lorŭ la judecată, numai şi numai ca sĕ'şĭ satisfacă unorŭ pofte egoistice; şi mai durerosŭ este şi atuncĭ când în locŭ de a îndemna poporulŭ de rêndŭ ca sĕ se înţelégă cu „binele« ilŭ îndémnă a se „legiui« şi'lŭ dă pe mâna unorŭ despoitorĭ şi belitorĭ fără sufletŭ, carĭ apoi in cele din urmă ilŭ aducŭ la sapă de lemnŭ.

Poporulŭ din contră trebue pusŭ la cale sĕ se abţină dela procese, căcĭ prin acesta multŭ ar câştiga, de óre-ce multŭ capitalŭ de timpŭ şi prin acesta de banĭ ar rĕmânea in punga ómenilorŭ noştri; ér neînţelegerea şi ura neîmpăcată, carĭ din causă de procese domnescŭ în cele mai multe comune, ar dispăre, înlocuindu se cu „armonia frăţéscă« şi cu »pacea creştină."

In locŭ de a îndemna pe poporulŭ nostru de rêndŭ la procese, carĭ multe averĭ au nimicitŭ şi pre mulţĭ ómenĭ nesocotiţĭ i'au dusŭ la cerşitoriă, mai bine se i-se spună că:

„O pace strêmbă e totdéuna mai bună, decâtŭ o judecată dreptă;" afară de aceea sĕ i-se spună că:

„Celŭ-ce se totŭ pirêsce
Tótă-averea'şĭ cheltuiesce,
In urmă se calicesce!"

Ér mai pre susŭ de tóte sĕ i-se spună că: pârea a iubesce şi Dumneḑeu, căcĭ »pacea şi buna înţelegere" suntŭ temelia credinţii nostre şi semnele prin carĭ se potŭ cunósce adevĕraţii creştinĭ.

(Va urma.)

DIVERSE.

Ingrăşarea curcilorŭ. — Unŭ metodŭ nou de a îngrăşia curcele este următorulŭ: La îngrăşare se întrebuinţéză nucĭ şi pentru ca sĕ se îngraşe bine se recere unŭ restimpŭ de 5 sĕptĕmânĭ. In ḑiua primă capĕtă curca 1 nucă înmuiată în lapte, a doua ḑi două, a treia ḑi 3 şi aşa mai departe în tótă ḑiua cu una mai multŭ până la 18; — de aci încolo în tótă ḑiua capĕtă cu una mai puţinŭ, aşa câtŭ in ḑiua, în care se taiă, se ucide, capĕtă érăşĭ 1 nucă. — Se înţelege de sine că în decursulŭ îngrăşerei curca trebue sĕ priméscă şi altŭ nutremêntŭ şi încă atâta de câtŭ are trebuinţă. Apă curată trebue sĕ aibă în deajunsŭ. Curca trebue ţinută în locŭ caldŭ.

Decă voimu sĕ avemu cepe forte marĭ, alegemŭ cealea mai frumóse esemplare de cépă, le aşeḑămŭ pre lângă cuptoriu încălḑitŭ, până când se usucă mai de totŭ. Atarĭ cepe în primăvéra venitóre fiindŭ sădite nu vorŭ da cotóre cu florĭ, ci numai frunḑe, şi prelângă acésta aşa de tare vorŭ cresce, încâtŭ o cépă va apesa ½ chilo. — („*Fóia bis. şi şcol.*")

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 2 Ianuarie st. n. 1887.

Renta de aurŭ 5%	96.45	Bonuri croato-slavone	101.—
Renta de hârtiă 5%	80.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93.—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—	Renta de hârtiă austriacă	76.50
		Renta de arg. austr.	79.20
		Renta de aurŭ austr.	107.90
		Losurile din 1860	137.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.25	Acțiunile băncei austro-ungare	858.—
		Act. băncei de creditŭ ung.	270.—
Bonurĭ rurale ungare	100.—	Act. băncei de creditŭ austr.	269.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.01
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50	Napoleon-d'orĭ	10.04
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Mărcĭ 100 imp. germ.	62.37
Bonurĭ rurale transilvane	101.—	Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93 1/2	94 1/2
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
" convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
" " " (5%)	91 3/4	92 1/4
" " urban (7%)	103—	104—
" " " (6%)	96—	97—
" " " (5%)	87 1/2	88 1/2
Banca națională a Româniel 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
" " " Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 1/4	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ
din 3 Ianuarie st. n. 1887.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.43	8.45
Argint românesc	8.40	8.43
Napoleon-d'orĭ	10.03	10.06
Lire turcescĭ	11.27	11.30
Imperiali	10.26	10.29
Galbenĭ	5.90	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	101.—	102.—
" " " 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	109.—	110.—
Discontulŭ	6 1/2—8% pe anŭ.	

Nr. 257—1887.

AVISŬ.

P. T. acționarĭ ai institutului de creditŭ și de economiĭ „Arieșana" din Turda li se aduce la cunoscință, că terminulŭ de solvire alŭ versamentului alŭ IV-lea (10 fl. de acțiune) a espiratŭ în 24 Noemvre a. c. st. n. deși prin acésta suntŭ rugațĭ a solvi câtŭ mai îngrabă acestŭ versamentŭ dimpreună cu percentele de întârdiare (dela una acțiune 8 cr. până în 31 Decemvre.)

Turda, 29 Decemvre 1887 st. n.

Direcțiunea institutului de creditŭ și economiĭ „Arieșana."

D. St. Șuluțiu, direct. Silvestru Moldovanŭ, secretarŭ. 3—3